

Alles-op-een-rij | uitleg

Hallo filosoferfan!

Fijn dat je aan de slag wil om te filosoferen met kinderen.

Alles-op-een-rij is een manier om elke dag kortstondig te filosoferen in de klas.

Je werkt gedurende een week rond 1 thema.

Elke dag maak je een kwartier tot een half uur vrij om te filosoferen.

Er zijn vier activiteiten, voor vier dagen.

Zo kan je het filosoferen flexibel inplannen gedurende één week.

Op de achterzijde van deze brief leg ik je uit hoe je Alles-op-een-rij kan gebruiken.

Wil je graag kennismaken met andere werkvormen, aarzel dan niet om een proefles van Filodroom aan te vragen.

Alle info is te vinden op www.filodroom.be of stel je vraag via info@filodroom.be.

Nodig ouders, collega's, familie en vrienden uit om de facebookpagina van Filodroom te volgen. Daar trakteer ik je iedere week met een prikkelende vraag, deel ik interessante artikels over filosoferen met kinderen én plaats ik informatie over geplande workshops en filosoferkampen.

Hopelijk tot snel,
Katrien

Voorbereiding

Inkleding van het thema

(zie fiche per thema)

Verschilt van thema tot thema

Concepten vergelijken

-Kladschrift/kladblad per kind

-Schrijfgerief per kind

Tekstballonnen voor leerlingen

(zie fiche per thema)

-Druk de kaartjes met tekstballonnen af.

-Knip uit en plooi.

-Kinderen schrijven hun naam in de tekstballon.

Prenten alles-op-een-rij

(zie fiche per thema)

-Print prenten van het thema. Doe er gaatjes in en rijg aan een touw.

-Hang het touw op aan de muur, op kijk- en armhoogte van de kinderen.

4-op-een-rij

(zie fiche per thema)

-Print 4-op-een-rij voor elke leerling.

-Hang legende 4-op-een-rij op of projecteer op het bord. (zie pagina 12 – 14)

Evaluatie

-Kies een evaluatiemethode uit. (zie pagina 7-8)

-Print, projecteer of neem het nodige mee.

Thema uitkiezen

Door alles-op-een-rij regelmatig in te plannen, raken de kinderen vertrouwd met de werkvormen. Hoe beter ze vertrouwd raken, hoe groter het plezier en hoe nauwkeuriger ze gaan denken. Geef alles-op-een-rij de kans om te groeien.

Laat de kinderen weten dat er meerdere thema's zijn. Laat hen zelf de keuze van het thema bepalen.

Inkleding thema

Prikkel de voorkennis van de kinderen binnen het thema. Het gaat hier vooral om het aanbieden van een ervaring. Vermijd in deze fase uitgebreide gesprekken.

Voor elk thema is er een andere instap voorzien. (zie fiche per thema).

Prenten bespreken

Je hangt het touw met de prenten op voorhand op.

Voorzie ook een lege ruimte vóór de eerste prent en na de laatste prent.

Bij sommige thema's is er sprake van een logische volgorde.

(bv. van baby tot kind, van ingrediënten tot cake)

Bij andere thema's is de volgorde minder logisch.

(bv. van chaos tot orde, van noot tot lied)

Samen met de kinderen bepaal je de afstand tussen de prenten.

Vergelijk prent 1 met prent 2. Vervolgens prent 2 met prent 3. En zo verder.

-Wat zijn de verschillen tussen de prenten?

-Gebeurt de overgang van prent 1 naar prent 2 langzaam of snel?

→ langzaam = veel ruimte ertussen → snel = weinig ruimte ertussen

Hou het gesprek kort, hak zo snel mogelijk knopen door. Dit gesprek dient uitsluitend tot het prikkelen en het inspireren zodat ze hierna een verantwoorde keuze kunnen maken.

Keuze maken

De kinderen denken na waar de tekstballon het best past.

(bv. Waar kan je **voor het eerst** spreken van 'Ik ben een cake'?)

(bv. Waar kan je **het best** spreken van 'Ik ben een lied'?)

Je legt uit:

- dat ze de tekstballon ook vóór de eerste of achter de laatste prent mogen hangen.
- dat ze een eigen keuze maken, niet beïnvloed door vriend(in) of door meerderheid.
- dat ze minstens één reden moeten kunnen geven voor hun keuze.

Als elk kind in zijn hoofd een keuze heeft gemaakt, mogen ze hun kaartjes met de tekstballon aan het touw hangen. Vaak maken de kinderen in deze fase weinig uiteenlopende keuzes. Maak in dat geval extra plaats vrij tussen twee prenten.

Laat kinderen rij per rij hun kaartje ophangen. Zo vermijd je drukte en chaos aan het touw.

Concepten vergelijken

De kinderen vormen twee rijen. Ze staan met hun gezichten naar elkaar.
Zo vormen de kinderen een gespreksduo. Zorg dat tussen elk duo minstens een armlengte ruimte is zodat de kinderen elkaar goed kunnen verstaan.

Elke titel van alles-op-een-rij geeft twee uitersten aan. Bijvoorbeeld: van **baby** tot **kind**
Toon de titel op het bord.

→ Probeer in 1 woord een **gelijkenis** te omschrijven tussen ... en ...

Laat de kinderen 20 seconden zelf nadenken.

Dan geef je met een belseinmaal aan dat ze per twee mogen overleggen.

Ze kiezen het beste antwoord van hun beiden uit.

Als begeleider moedig je hen aan om hun keuze te motiveren. (zie ondersteuning p.11)

→ Probeer in 1 woord een **verschil** te omschrijven tussen ... en ...

Zelfde werkwijze.

De ene rij schuift 2 plekken naar links op, de andere rij 2 plekken naar rechts.
Zo krijgt elk kind een nieuwe gesprekspartner.

→ Probeer in 1 woord een **gelijkenis** te omschrijven tussen ... en ...

De kinderen kiezen per twee het beste antwoord uit.

Als begeleider moedig je hen aan om hun keuze te motiveren.

→ Probeer in 1 woord een **verschil** te omschrijven tussen ... en ...

Zelfde werkwijze.

Laat een aantal kinderen uit rij 1 hun keuze van **gelijkenis** vertellen en verantwoorden.
Laat een aantal kinderen uit rij 2 hun keuze van **verschil** vertellen en verantwoorden.

Geef de kinderen de kans om hun tekstballon op een andere plaats te hangen,
als ze dat wensen.

De kinderen staan bij elke werkvorm op een rij om in dialoog te gaan over hun keuze. Daarnaast kan je ook het spel 4-op-een-rij spelen.

Kies een werkvorm naar behoefte uit. Elke werkvorm oefent een aantal specifieke vaardigheden. Met de werkvorm 'na-apen' en 'wissel-apen' oefenen de kinderen hun luistervaardigheden. Met 'veel-vragen' en 'hulp-vragen' leren de kinderen doorvragen in een gesprek.

Geef op het einde van de activiteit de kinderen de kans om hun tekstballon op een andere plek te hangen, als ze dat wensen.

4-op-een-rij

Geef elk kind een kopieerblad. (zie fiche per thema)

De symbolen op het kopieerblad vragen bij een eerste keer spelen de nodige uitleg.

Hang de legende op in de klas of projecteer op het bord. (zie achteraan dit document)

→Wat is dichtbij, wat is veraf?

Om die discussie in het spel te vermijden spreek je het volgende af. Iemand die maximum 4 kaartjes verder hangt van je eigen kaartje, is dichtbij.

→Kon je iemand overtuigen?

Prima, laat de tekstballonnen tijdens het spel op de oorspronkelijke plek hangen.

Spreek op voorhand een speelduur af. Deze schommelt best rond de 15 minuten.

De kinderen wandelen rond in de klas. Ze spreken op eigen initiatief iemand aan.

Ze bevragen en vergelijken:

- de plaats waar hun kaartje hangt
- de reden waarom hun kaartje op die plek hangt.

Met die informatie kunnen ze het gepaste symbool op hun kaart aanduiden.

Ze schrijven de naam van het andere kind in dat vak.

De kinderen proberen zo vaak mogelijk 4-op-een-rij te scoren.

Dat kan horizontaal, diagonaal of verticaal.

werkvormen

°na-apen = Kinderen staan op twee rijen, met hun gezicht naar elkaar.
Tussen elk gespreksduo is minstens een armlengte verschil.
Rij 1 begint met: 'Ik denk dat de tekstballon *waar* het best hangt omdat ...'.
Rij 2 zet het gesprek verder volgens een vast patroon:
'naam gesprekspartner zegt herhaal zo juist en volledig mogelijk'
'ik denk geef je eigen idee'
Nu gaat rij 1 ook verder met dit patroon.
Kinderen herhalen alleen het stukje na 'ik denk ...'
De begeleider geeft het einde aan (alarm, bel, handen omhoog, fluitje, ...)

°wissel apen = Kinderen staan op twee rijen, met hun gezicht naar elkaar.
Tussen elk gespreksduo is minstens een armlengte verschil.
Rij 1 begint met 'Ik denk dat de tekstballon *waar* het best hangt omdat ...'.
Rij 2 schuift één plaats naar rechts.
Rij 2 zet het gesprek verder volgens een vast patroon.
'naam gesprekspartner zegt herhaal zo juist en volledig mogelijk'
'ik denk geef je eigen idee'
Rij 2 schuift één plaats naar rechts.
Rij 1 zet het gesprek verder met dit patroon.
Kinderen herhalen alleen het stukje na 'ik denk ...'

°veel-vragen = Kinderen staan op twee rijen, met hun gezicht naar elkaar.
Tussen elk gespreksduo is minstens een armlengte verschil.
Rij 1 begint met 'Ik denk dat de tekstballon *waar* het best hangt omdat ...'.
Rij 2 luistert en stelt een passende vraag.
Projecteer mogelijke vragen op het bord (zie ondersteuning p.11)
Rij 1 beantwoordt de vraag met voldoende argumenten.
Na een signaal van de begeleider, wisselen de rijen van taak.

°hulp-vragen = Verdeel de klasgroep in 3 groepen.

Twee groepen nemen plaats op twee rijen, met hun gezicht naar elkaar.

Tussen elk gespreksduo is minstens een armlengte verschil.

Rij 1 begint met 'Ik denk dat de tekstballon *waar* het best hangt omdat ...'.

Rij 2 luistert en stelt een passende vraag.

Projecteer mogelijke vragen op het bord (zie ondersteuning p.11)

Rij 1 beantwoordt de vraag met voldoende argumenten.

Elk kind van de derde groep zet zich tussen een gespreksduo.

Zij nemen de rol van 'hulplijn' op zich om: -een passende vraag te kiezen

-de vraag te beantwoorden

Na een signaal van de begeleider, wisselen de rijen van taak.

groep 1 → groep 2 → groep 3 → groep 1

Kies een werkvorm uit om de activiteiten van deze week te evalueren. Tijd nemen om te evalueren is heel belangrijk in het filosofisch proces. Wat lukt al goed? Waarop kunnen we de volgende keer letten? Hier schuilt dan ook de (groei)kracht van 'alles-op-een-rij'.

werkvormen

°dobbelen = Kinderen zitten in een kring (tja, dit keer niet op een rij ;-)).

Elke stelling of vraag komt overeen met een cijfer op de dobbelsteen.

- OF
- Elk kind dobbelt om de beurt.
 - Tel het aantal plaatsen in de kring verder dan de dobbelsteen aangeeft.
Kinderen die al dobbelden, komen niet meer aan de beurt.
Dat kunnen ze duidelijk maken door hun handen onder hun billen te steken.
 - OF
 - Projecteer 6 stellingen naar keuze (zie keuzelijst stellingen p.10).
 - Projecteer 6 vragen (zie vragenlijst p.10).

°step up = Elk kind geeft op de trap een eigen beoordeling van stellingen aan.

Kies een aantal stellingen uit.

De gradatie is als volgt:

laag op de trap = ik vind dit nog moeilijk - hoog op de trap = dit ging heel goed

Treden tussenin kunnen uiteraard ook.

- OF
- Deze evaluatie kan op papier.
 - Begeleider schrijft 5 stellingen naar keuze op (zie fiche per thema).
 - Kopieer voor elk kind.
 - schriftelijke neerslag = opvolging evolutie per kind mogelijk
als je steeds dezelfde stellingen kiest.
 - Heb je een echte trap en een fototoestel? Nog leuker!
 - De kinderen geven op een echte trap de gradatie aan.
 - Begeleider trekt na elke stelling een foto. Deze komt aan de muur.
 - visuele neerslag aan muur = opvolging evolutie per klas mogelijk
Voorbeeld weergave op muur:

Ik kon vlot meerdere redenen voor mijn keuze bedenken.

Ik kon mijn redenen kort en duidelijk verwoorden.

°stellingstap = Kinderen staan op een rij in het midden van het lokaal.

Begeleider formuleert een stelling.

Elk kind beoordeelt de stelling voor zichzelf.

- OF akkoord = stapje vooruit, niet akkoord = blijven staan
- helemaal akkoord = 2 stapjes vooruit, beetje akkoord = 1 stapje vooruit, ...
- OF Stop als x aantal leerlingen bij de overzijde zijn aangekomen.
- Stop na x aantal stellingen.

keuzelijst stellingen (individueel + gesloten)

Ik kon vlot meerdere redenen voor mijn keuze bedenken.

Ik kon mijn redenen kort en duidelijk verwoorden.

Ik begreep de redenen van andere kinderen.

Ik heb mijn kaartje op een andere plek gehangen.

Ik toonde respect voor de keuze van andere kinderen.

Ik heb goed geluisterd naar andere kinderen.

Ik heb iets bijgeleerd van andere kinderen.

Ik kon goed bij het gespreksonderwerp blijven.

Ik ben kritisch op zoek gegaan naar het meest juiste antwoord.

Ik vond het thema boeiend.

Ik heb voor de eerste keer nagedacht over deze vraag.

vragenlijst (individueel en groep + gesloten en open)

1. Kon je vlot meerdere redenen voor je keuze bedenken?
2. Kon je jouw redenen kort en duidelijk verwoorden?
3. Heb je je kaartje op een andere plek gehangen?
→bijvraag: Welk argument heeft je keuze veranderd?
→bijvraag: Waarom ben je bij je eerste keuze gebleven?
4. Was er voldoende respect voor elkaar tijdens de gesprekken?
Konden jullie goed bij het gespreksonderwerp blijven?
5. Wat heb je geoefend tijdens de gesprekken?
6. Wat heb je bijgeleerd tijdens de gesprekken?

Ondersteuning

Als leerkracht heb je aandacht voor HOE Alles-op-een-rij verloopt. Je formuleert de opdracht zo duidelijk mogelijk en je zorgt je voor een fijne klassfeer. Schenk ook aandacht aan WAT de kinderen vertellen. Probeer hen aan te zetten tot dieper nadenken. Ik lijst enkele vragen op die je hiervoor kan gebruiken. Ook de leerlingen kunnen deze vragen gebruiken om het gesprek gaande te houden.

Wat **bedoel** je daarmee?

Waarom **denk** je dat?

Kan je **een voorbeeld** geven?

Hoe weet je dat zo **zeker**?

Is dat **altijd** zo?

Is **iedereen** het daarmee **eens**?

Kan het nog **veranderen**?

Hoe **kan dat**?

Kan je je **voorstellen** dat het niet zo is?

Wat zou **de reden** daarvoor kunnen zijn?

Veel plezier ermee!

zelfde plek

met dezelfde reden

zelfde plek

met verschillende
reden

dichtbij

met dezelfde reden

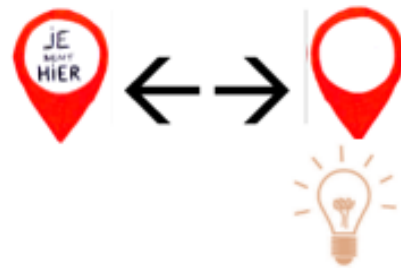
dichtbij

met verschillende
reden

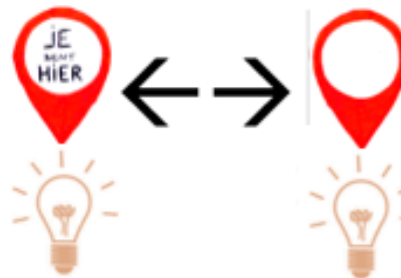
veraf

jij overtuigt andere

veraf

andere overtuigt jou

veraf

jullie blijven bij
eigen mening